

svetinja i zadatak Rusije. Pri tom vodi društvo glavna misao, da je općenita zadaća Rusije religiozna i da se pomoću njezinom može doći do oživotvorenja vaseljenoga kršćanskog idejala. Prema planu imade ovo književno društvo u prvom redu upoznati rusku javnost sa svim onim misliteljima, koji su poslužili ruskoj religioznoj ideji i ono je već izdalo djela I. V. Kirjevskoga a dvim svescima, djela Solovjevova: „Rossija i vselenskaja crkova“, gdje on ističe ideju vasašenjske crkve pod egidom papinstva, i „Ruskaja ideja“, gdje on rješava pitanje: Rusija u svjetskoj historiji. U istom duhu pripravlja društvo izdanje jedne čitave serije monografija, u kojima će biti u krupnim crtama orisani portreti predstavnika ruske religiozne ideje. Druga je zadaća društva izdavati djela savremenih ruskih pisaca, koji se bave gore pomenutom zadaćom i već je izdano filozofsko djelo Bulgakova „Dva grada“, knjiga Berdjaeva „Filosofija slobodi“, djelo VI. Erna „Borba za Logos“, što smo ih malo više spomenuli. Kao treću zadaću postavilo si društvo izdavati književni zbornik, u kojem bi bili tiskani članci raznih autora o temama, što odgovaraju svrsi društva. Nedavno je izašao prvi zbornik i posvećen je Solovjevu. Osim gore pomenutih pisaca javlja se tu i V. Ivanov, Al. Blok. (isp. Cerkovni Vjesnik 1011., br. 22, str. 684.685.).

Dr. Šimrak.

Ruske srednje duhovne škole i akademije. Sergije, nadbiskup Finski, izradio je plan za reformu srednjih duhovnih škola u ruskoj carevini (Церковный Вѣстникъ, 1911., br. 26. str. 809.—815.). U uvodu k ovoj reformi kaže on, da su o ustrojstvu duhovnih škola izbila na javu tri mnijenja. Prema prvom imali bi sjemenariste ponajprije steći opću naobrazbu, a onda se istom u dvije, tri godine pripraviti za svećenički stalež i službu. Ovo se ne može nikako prihvatiti, jer će sila gojenaca, kad steknu opću naobrazbu u gimnaziji, uteći na svjetske univerze i tamo se posvetiti kojoj korisnijoj struci za život, nego što je bogoslovija. Ne može se prihvatiti nikako ni onaj projekt, prema kojem bi se usporedo u svim godinama učile svjetske stvari i ujedno se priprav-

ljalo za duhovni stalež, jer bi na taj način došli u svećenike mnogi, koji nemaju ni zere zvanja. Najbolji je treći projekt, prema kojem sjemenariste u prvih šest godina uče svjetske predmete, a onda u četiri godine svršavaju bogoslovni kurs. Značajno je, kako nadbiskup Sergije, koji imade veliki upliv na sv. sinod i koji se odlikuje velikom spremom i ljubavlju prema narodu i crkvi, odlučno traži, da na duhovnim školama budu odsada profesori i upravitelji ljudi duhovnoga staleža i da se lajkat iz njih posve isključi. Za četiri godine bogoslovnog kursa predlaže Sergije ovaj plan: Sveto Pismo staroga zavjeta predaje se u sva četiri tečaja, svega ukupno na tjedan 13 sati; novi zavjet razdijeljen je isto tako u sve tečajeve i zauzima ukupno 10 sati; fundamentalno bogoslovlje predaje se u prvom i drugom tečaju, a zauzima u oba tečaja na tjedan 3 sata; dogmatsko bogoslovlje uzimlje se u zadnjim dvjema tečajevima i imade u tjednu u oba 6 sati; moralno bogoslovlje predaje se samo u četvrtom tečaju 3 sata tjedno, patrologija sa crkvenom historijom zauzima u tri tečaja tjedno 9 sati, liturgika sa crkvenom arheologijom 6 sati, propovjedništvo i pastirsko bogoslovlje 4 sata, kanonsko pravo 3 sata, historija i pobijanje raskola i sekta 8 sati, historija ruske literature 6 sati, novija svjetska historija 3 sata, logika 2 sata, psihologija 3 sata, filosofija 4 sata, latinski jezik 6 sati. Osim toga imade lijep broj sati tjedno grčki jezik, novi jezici, didaktika i crkveno pjevanje. Na prvi tečaj otpada ukupno 27 sati na tjedan, na drugi 26, na treći 27 i na četvrti 28. Iko samo malo promotri ovaj raspored, koji je u glavnom i službeno prihvaćen, vidjet će, kako u njemu lijepo mjesto zauzimlju pomoćni predmeti bogoslovske nauke i kolika se važnost postavlja na sv. pismo, koje se predaje kroz sva četiri tečaja. Dakako da se onda ne treba ni malo čuditi, da ruska biblijska nauka s bogatom i odličnom literaturom naprijed kroči. Zaista bi bilo od velike koristi, kad bi se slavenski bogoslovi malo više zanimali za ovu granu ruske literature.

Na Sergijevu reformu napadoše nekoji radi toga, što se tobože u njoj

kriju katoličke tendencije. „Cerkovni Vjesnik“ (1911., br. 29. str. 894.) odgovara, da pravoslavna ruska crkva može primiti i od zapadnjaka, što se u praksi dobrim pokazalo i što je korisno.

Zajedno s reformom srednjih bogoslovskih škola pošla je i reforma ili bolje reći novi statut za duhovne akademije. Obvezatne nauke, koje se predaju u njima, podijeljene su na 17 katedara: Sv. Pismo novoga zavjeta (dva profesora, 10 sati), stari zavjet (dva predavača, 10 sati), patologija (dva predavača, 10 sati, tako da prvi predaje patrističku literaturu do 5. vijeka, a drugi od 5. vijeka dalje), osnovno bogoslovlje (1 predavač, 5 sati), dogmatsko bogoslovlje (1 predavač 5 sati), moralno bogoslovlje (1 predavač, 5 sati), osim toga predaje se i zauzmljevi lijepi broj sati tjedno pastirsko bogoslovlje s ascezom, homiletika, liturgika, crkvena arheologija u savezu sa historijom crkvene umjetnosti (5 sati tjedno), historija i pobijanje raskola i sektarstva (10 sati), historija stare crkve i historija ruske crkve, (10 sati), crkveno prvo, filozofija i stari jezici. U ovom rasporedu upada opet u oči studium biblika, patologije i crkvene povjesti, dok je dogmatika dosta zanemarena. Među neobligatne predmete spadaju historija filozofije i pedagogika, a jednu od ovih struka mora svaki slušač da izabere. Ostale nauke akademske dijele se u četiri grupe, od kojih si opet mora svaki slušač jednu odabrati. U prvu spadaju ruska svjetska historija (1 predavač, 5 sati), historija pravoslavne crkve od raskola do danas u Kijevskoj, Moskovskoj i Kazanskoj akademiji u savezu s historijom slavenskih crkvi i rumunjske crkve, a u Petrogradskoj u savezu s historijom gruzijske, jermenske i drugih istočnih crkava. U drugu grupu spadaju: biblijska historija, hebrejski jezik s biblijskom arheologijom; u treću: crkveno-slavenski i ruski jezik s paleografijom, ruska literatura; u četvrtu grupu spada historija i pobijanje zapadne crkve (10 sati kroz dvije godine). Iz ovoga vidimo, kako ruski bogoslovi posvećuju veliku brigu domaćoj crkvenoj historiji i historiji ostalih Slavena, a mnogo se bave sa zapadnom crkvom i ne za-

nemaruju polemičko bogoslovlje. Dobro bi bilo, da se u nas više posveti pažnje pravoslavnoj bogoslovskoj nauci. Ta moramo barem poznavati onoga, s kime ručamo i večeramo.

Osim svih ovih predmeta i grupa osnovane su na kazanskoj duhovnoj akademiji dvije grupe predmeta, koji se odnose na vanjsku misiju, da izobrazu dobre misijonare: tatarska i mongolska grupa. U tatarsko odijeljenje spadaju: historija i pobijanje Muhamedanstva; etnografija Tataru, Kirgiza, Baškiraca, Čuvaša, Ceremisa, Vočaka i Mordve; historija kršćanstva među nabrojenim narodima i arapski jezik. Na sličan je način podijeljena i mongolska grupa (isp. „Cerkovni Vjesnik“ 1911., br. 32. str. 944. i 995.; „Bogoslovski Glasnik“ u Srijemskim Karlovcima, 1911., XX. 2., str. 151., 152.).

Dr. Šimrak.

Reforma bogoslovnih nauka u tridentskoj biskupiji. U diecezanskom listu tridentske biskupije izašla nedavno (g. 1911. br. 18, str. 249—264.) diecezanska konstitucija o unaprijeđivanju bogoslovnih nauka, koja će jamačno zanimati čitatelje „Bogosl. smotre.“ Konstitucija je sastavljena u duhu tridentskog sabora, zatim u duhu naredbi pape Pija X. i napokon prema željama austrijskog episkopata izrečenim u votumu od 9. studenoga 1910. Konstitucija je razdijeljena u 3 glave i 56 paragrafa. Glava 1. čini uvod i govori o tom, zašto da se promiče bogoslovni studij i kako da se to čini. Glava 2. daje propise o bogoslovnom studiju u sjemeništu. Glava 3. radi o daljnjoj naobrazbi klera, o župničkom ispitu, pastoralnim konferencijama i drugim nekim sredstvima za naobrazbu svećenika.

Vrlo je zanimljiva glava 2. zato ćemo ju ovdje izcrpiti.

Glavna briga i nadzor nad bogoslovnim naukama u sjemeništu ide biskupe. Biskup će od vremena do vremena doći na profesorske sjednice, on će pribivati ispitima bogoslovaca, on će nekad doći i na predavanje, on će se i privatno s klericima u nauku razgovarati (§ 5.). Profesori će rado i marljivo učiti klerike, oni će spremno vršiti naredbe biskupove u tom pogledu (6.) Vod i učitelj u sv. bogoslovlju imade biti sv. Toma,